

Vergissing van Britse bommenwerpers en gruwelijke explosie

Engelse bommenwerpers die een transport met Joden bombarderen, de ontploffing in de vloerzeilfabriek en gestrafte NSB'ers die iets op moesten graven. In Wijhe valt genoeg te vertellen als het om de Tweede Wereldoorlog gaat. Die verhalen worden zaterdag tijdens een wandeling uitgelicht.

Regien Klein Hegeman

Wijhe

Ja, dat met die Engelse bommenwerpers was vlak voor het eind van de oorlog", zegt Riki Klein Woolthuis. „Op de Wengelerafweg, net buiten Wijhe, reed het laatste transport met zeven mensen. Hiervan weten we dat er in ieder geval een Jood uit Amsterdam in zat. De wagen was onderweg naar Westerbork, de Engelsen speurden van boven uit de lucht naar Duitsers die V1-raketten vervoerden.”

Succesvol verzet

Klein Woolthuis is gids van de Historische vereniging Wijhe. Ze weet hoe dit verhaal afloopt. Bovendien herbergt het archief van de vereniging nog veel meer oorlogsgebeurtenissen over het dorp aan de IJssel. Stuk voor stuk verhalen over succesvolle verzetsdaden, maar ook de pijnlijke fouten van vriend en vijand en de plaatselijke rampen.

Verhalen die elk jaar uitgelicht worden tijdens de Historische Wandeling rond 4 en 5 mei. Voor wie ze nog nooit heeft gehoord of nog eens wil horen en voor iedereen met belangstelling voor Salland in oorlogstijd. Klein Woolthuis:

„Helaas komen er de laatste jaren geen nieuwe herinneringen meer bij. Daarom koesteren we wat we wel in ons archief hebben. En nee, ze worden niet allemaal elk jaar aangehaald. We wisselen de verhalen af.”

Brief langs spoorlijn

Wel wil ze alvast enkele locaties uitlichten waar de groep van maximaal 15 deelnemers stopt. Zoals bij de Stolpersteine voor het huis van het gezin Aussen, dat op 14 september in 1943 op transport naar Auschwitz werd gezet. Vader, moeder en de zussen Herta en Annie. Herta had een vriendin: Netty Renés in Gorssel. Ze schreven brieven naar elkaar.

De laatste brief aan Netty kon Herta niet op tijd in de brievenbus doen. Toch heeft ze die wel op een bijzondere manier gekregen, dankzij Reint Straat, die de post langs de spoorlijn in Groningen vond.

Klein Woolthuis: „Aussen was het enige joodse gezin in Wijhe

dat is weggehaald en nooit meer terugkwam. Een ander gezin, dat van dokter Lezer, was in 1941 al vertrokken naar Zwolle. Uit nood, want hij mocht alleen maar Joodse mensen behandelen en die waren er in de omgeving bijna niet meer.”

Gestraft na bevrijding

Al wandelend door Wijhe worden nog veel meer herinneringen tastbaar. Er wordt zeker stilgestaan bij de ramp in de vloerzeilfabriek aan de Enkweg. De oorlog was net voorbij. Toch lag er nog genoeg munitie opgeslagen om een enorme ontploffing te veroorzaken. „Er vielen 19 slachtoffers, onder wie kinderen. Die ramp heeft een enorme indruk op de Wijhenaren gemaakt. Nog steeds trouwens. Maar in de fabriek zelf gebeurde ook van alles”, weet Klein Woolthuis.

Zo zat daar een verzetsgroep. „Het verzet heeft er voor gezorgd dat de opgepakte gemeentesecretaris bevrijd werd uit het lokale politiebureau. Deze had geweigerd het bevolkingsregister af te geven aan de Duitsers. De lijst werd ergens begraven. Later moesten Wijhenaren die bij de NSB waren aangesloten als straf de lijst opgraven.”

■ Dieper ingaan op de incidenten doet de gids tijdens de wandeling. Die begint morgen om 13.30 uur aan de Langstraat 52 in Wijhe en duurt 1,5 tot 2 uur. Aanmelden is noodzakelijk via het e-mailadres historischeverenigingwijhe@gmail.com.

We koesteren wat we in ons archief hebben

– Riki Klein Woolthuis